

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czímzendők.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon.

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János; Berde Áron, Szabó Samu, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor.**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom. Gazdasági állapotaink eredete. — A Mezőség befásítása és az erdő-törvényjavaslatban tervezett erdőfelügyelők. — A composzt trágya. — Mit csinál a phylloxera? — Beszélgetés a tyukok tojási képességéről. — Sója-bab mint új gazdasági növény. — Lentermelésünk érdekében. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1877. január 20-án. — Felhívás és kérelem hazai szőlészettünk és borászatunk érdekében. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Gazdasági állapotaink eredete.

Gazdasági bajaink nem napjainkban fogamzottak meg; azon évtől datálódnak, melyben Magyarország a szabadság és jogegyenlőség elvét tette közélete alapjául. 1848 sokkal mélyebben hatott köz és magán életünkre a közgazdaság rendszerének megbontása, mint a politikai élet reformálása által; mai gazdasági bajaink is nagyobb részben közgazdaságunk rendszerének megbontásában gyökeredzenek.

A mezei munkaerő országunk fennállása óta, a székely és szász föld meg a szabad kúnok és jászok kivételével, az urbéri szolgálat alapján vala szervezve. A birtokos, a mi neki bőségben vala — földet adott használatra azoknak, a kiknek földjük nem volt — az urbéreseknek és ezek azt adták a birtokosnak, a mit megint ők nem tudtak a maguk számára kihasználni, a mit pedig a földbirtokos nélkülözött t. i. munkát, eképpen mindenik azt adván a másiknak, a mi neki feleslegesen volt, és olyat kapván érte, a mire szüksége volt; mindenik fél jó vásárt csinált. Ezért az urbériség alapján foganatosított mezei munka erőszervezete Európában 1400 évig tudta magát fenntartani. Bár mily selejtessé vált is utoljára e munka, de az uri birtoknak ingyen munkaerője volt és a gazdaskodást nem csak kényelmessé tette, hanem a nem nagy nyers jövedelem mellett is elég nagy tiszta jövedelmet adott a gazdaságoknak.

Az urbériség hirtelen jött megszűnése meglepte a gazdaságokat. Előkészületről, a bekövetkező, félben álló gazdasági lett kiutalva s abból 10 millió frt a hitelezőknek

nagy válság elleni védelemről szó sem lehetett; ezt még rosszabbá tette az, hogy a gazdasági válság a politikai átalakulás porával be volt hintve és láthatatlanná téve, miért legtöbbször arra gondot sem fordítottak. Csak később a politikai alap megszűnte után tünt ki a mezei gazdaság valódi állapota, hogy béna, nincs se keze se lába, nem bír tenni és mozogni.

A mezei gazdaság felszereletlen és munkás kezek hiányában alétan hevert. Erdélyben 1848-ban 18,248,000 kézi és igás napszám hagyta fel a megyei birtokok mivélését, melyből kerek számban 9,700,000 kézi, 3,500,000 két fogatu, 5,000,000 négy fogatu igás napszám volt. E nagy munka árát a gazdaságok a gyalog napszámot 40 krba, az igás napszámot 1 frtba számítva is több mint 12 millió fr. kiadásával kellett, hogy helyettesítsék.

Nem csoda, hogy ez a több kiadás letiporta a vármegyék mezei gazdaságát s ezt annyival inkább, mivel a nagy gazdasági reform egy oly forradalommal is vegyült, mely az erdélyi gazdaságok fundus instructusát is nagyobbára megsemmisítette. A mi megmaradt, azt az 1849-be behurczolt marhadög és a 12 millió frt magyar bankjegy elégetéséből eredett baj negyedelte meg.

Jog és igazság, sőt az állami eszély utmutatása szerint is az urbéri kárpótlásnak nyomban követnie kellett volna az urbériség megszűnését. Ez nem történt. Az akkori kormányhatalom közérdekben állónak tartotta a magyar birtokosságot megtörni vagyoni erőben, hogy hosszú időre meg legyen bénítva a politikai működésre. Szinte 6 egész évig késett az urbériség megszűnése után a kárpótlás. Ennyi idő elég volt a birtokosok kiéheztetésére. A cél el lett érve, mert mikor a kárpótlási ügy megindult (1854-ben) a birtokosság annyira el volt esve, hogy az apródonként kis részletekben és félértékű papirokban kapott kárpótlási összeget legtöbbször elnyelte a korábbi és újabb tartozás: 1861 év végéig 21 millió frt urbéri kárpótlás

adatott ki. Pedig a kárpótlás valódi célja az lett volna, hogy az részt az elveszett urbéri munkát pótolja jó gépekkel, javított eszközökkel és más hasznos instructióval, részt pedig, hogy gyümölcsöző tőke gyanánt maradjon, melynek kamataiból a szabad munkásokat fizetni lehessen.

De ez igen ritka esetekben történt; a földbirtok tőke nélkül, felszeretlenül a porban maradt. Ez az erdélyi mezei gazdaság nyomott állapotának egyik baja. Erdély mezei gazdasága a felszabadult urbéresnek munkájának árával — 12 millió frtal lett költségesebb, melynek fedezésére hiányzott a kellő tőke

A másik csapást gazdaságunkra az mérte, hogy a sok mindenféle adó akkor támadta meg csekély jövedelmét, mikor a köteles munkaerő elvesztésében, éltető vérét vesztette: 1848-ig a megyei nemes és székely birtok nagyobb része adómentes volt, a jobbágy, a szász és a polgári birtok is nagyon mérsékelt pénzbeli adót fizetett; a terménybeli szolgáltatás az állam részére inkább alkalmatlan, mint súlyos teher volt. Erdély összes adója 1848 előtt 800,000 frt volt, 1854-ben már több mint 12 millió frt. E szerint az összes gazdaságok több mint 11 millió frtal adtak többet az állam céljaira, mint korábban. Ehhez mindenki jövedelme arányában járult s vont el azért bizonyos részt a saját gazdasági céljától. Jövedelmét nem bírta nevelni tőke hiányában, sőt az még apadtott is a kellő munkaerő hiánya miatt és a megcsökkent jövedelméből még is az államnak meg nem szokott nagy adót kellett fizetni. A mi kevés ezen felül megmaradt a gazdaság terményeiből, azt az önfenntartás fogyasztotta el és a gazdaság javítására édes-kevés maradt, a lesújtott gazdaságot pedig nem vala mivel felemelni a porból. Mivel pedig az adó a gazdára nézve mint termelési költség jelentkezik, Erdély termékeinek tiszta jövedelme az adóttal összevéve — 11 millió frtal csökkent.

E bajokhoz mások is csoportosultak. A jobbágyokkal együtt a föld is szabadrá lett s kiszabadult az ösiség kötelékéből, mely azt 500 éven át kötötte a nemes családokhoz. Az 1853-ban kiadott ugynevezett ösiségi patens rendezte az elzálogosított birtokok kiváltásának ügyét is, oly időben, mikor a gazdaságok még romban heverték és az urbéri kárpótlások tényleges kiadására még sokat kellett várni. Hosszu idők tényeit kellett rövid idő alatt pénzzel rendezni. Most az elzálogosító, majd a zálogtartó tett nagy erőfeszítést a zálogsumma vagy ráfizetési összeg — superadditio — megszerzésére. Ez által ismét tekintélyes összeget vonattak el a gazdaságok beruházásától, sok forgó tőke lett állóvá változtatva.

Erdélyben 1848 előtt az országos szász egyetemi, az országos tanulmányi és a vallásfelekezeti alapokban több mint 2,000,000 frt állott a földbirtoknak kölcsönképpen használatára, melyek pontos kamat fizetés esetében soha fel nem mondattak a kölcsönnevőnek. Az urbéri kárpótlás alkalmával a tartozások urbéri papirokban lévén fizethetők, ezen alaptőkék urbéri papirokká váltak, egyesek helyett az állam lett ezen intézetek adósává és azok megszüntek bankjai lenni a földbirtoknak és ha ez beruházás végett pénzt szükségelt, nem volt

honnan vennie, hitelét nem használhatta fel, hogy magát a porból felemelhesse.

E bajokhoz még az is járult, hogy az ország fizető pénze az időben egy-harmad értékét veszítve tette szolgálatait, mi Erdély gazdaságát kiváltképpen két uton rontotta. A szomszéd Romániában pengő pénz forogván, a szomszéd székelyföldi napszamosok az aranyban fizetett bér miatt ott kerestek munkát, a helyett, hogy az erdélyi megyék munkáskéz hiányán segítettek volna. Másfelől a gazdaság a munkaerő hiányát akarta volna, jó gazdasági gépek alkalmazása által pótolni, de az ilyek külföldről voltak behozandók és a behozást értékvesztett pénzünk mellett csak nagy ráfizetéssel — agióval lehetett volna eszközölni. Ezért habár a krimi hadjárat folytán beállott jobb árában a mezei terményeknek a gazdaság üdülést és kedvet kapott alapota javítására, magát a tényleges javulást, a gazdasági gépek terjedését az akkori birodalom rossz pénzügyei és rossz forgó pénze nagyon hátráltatta.

Ennyi baj alatt, melyhez még sok más kisebb járult, hogy Erdély gazdasága egészen tönkre nem ment és nyomorékon is napjainkhoz birt vergődni — csak az magyarázza meg, hogy Erdély lakóinak 98%-a tapad a gazdasághoz, mint a megélhetés alapjához, kiknek az önfenntartás ösztöne a mezei gazdaság ápolását parancsolta és parancsolja.

Egyébiránt az elősorolt bajok mind olyanok, melyeket nem a mezei gazdaság maga okozott magának; azok egy nagy állami reform, a közjó és előhaladás érdeke miatt állottak elé, úgy hogy azt lehet mondani: mezei gazdaságunk a közérdek miatt szenved. Mivel pedig egy híres angol nemzetgazda (St. Mill) szerint az állam jó akaratát semmi sem veheti méltóbban igénybe, mint az, a mi az előhaladás és közjó érdekei miatt szenved: mezei gazdaságunk méltán igényt tarthat kormányunk ápoló figyelmére is.

Berde Áron.

A Mezőség befásítása és az erdő-törvényjavaslatban tervezett erdőfelügyelők.

Mindazoknál, kik a Mezőségnek a szemre, kedélyre oly lehangolóan ható erdőtlenségét és folytonos legeltetés által kimerült kopár hegyoldalait ismerik, méltó elismerésre talált az erdélyi gazdasági egyletnek azon mind nemzetgazdasági, mind szépmészeti tekintetben üdvös buzgalma, mellyel e terület befásításának ügyét kezébe vette. Ezen hegy-völgyhullámos medence, mely az ország Kanaánja lehetne, fátlansága miatt most legéktelenebb része, mely nélkülözi a lomb-erdőkkel változó mezővidék kellemes szelidségét, anélkül, hogy birná akár az alföldi rónaságnak, akár a Kárpátok fenyeveseinek, vagy épen a magas Tátra sziklatengerének nagyszerűségét. Még a havasi falvak sem oly nyomorultak, mint a Mezőségnek rongyos sárviskó telepei; ott legalább zszindellyel fedett faházakat, rudakkal, ráccsal vagy sövényvel bekerített telkeket lát az ember, míg itt szalmával vagy náddal fedett, kerítés nélküli sárkunyhókat fed a mezőgazdaságtól elrabolt ganajnak ködös füstje. Mindez megváltoznék, ha e vidék hegyeit, legalább azon sovány legelők helyén, melyek okszerű gazdálkodás mellett egészen nélkülözhetők lennének, erdő borítná, mely a lakosságot a leg-

szükségesebb épület- és tűzifával ellátná. Előnyösen megváltoznának a lakházak, gazdasági épületek, bekerítettének a telkek, kertek; könnyebben elláthatná magát a népesség a szükséges fából való gazdasági eszközökkel, a gazdaság egy ágánál sem nélkülözhető faanyagokkal; a tűzifa megengedné, hogy az eddig tüzelésre fordított trágya kizárólagosan az azt annyira sovargó mezők és kertek talajának javítására fordítsassék; a gazdaságilag javult viszonyok folytán emelkednék a népesség és annak értelmisége is, mely által okszerűbb és belterjesebb gazdálkodás alapja vettetnék meg. De mit bizonyítgatjuk azt, a mi oly világos, hogy a felől kétséget senki sem táplál!

A viszonyoknak ilyenét megváltoztatására megtette az erdélyi gazdasági egylet az első lépést „A Mezőség kopárainak befásítása” című munka létrehozásában. De evvel nincs befejezve az egylet feladata. Hogy a betűk életet nyerjenek, szükséges minden rendelkezésre álló emeltyüt megfeszíteni, minden kínálkozó alkalmat megragadni a nem kis horderejű eszme kivitelére. Csak a gyakorlat fogja megmutatni, hogy az említett munkában letett utasítások mennyiben életre valók és mily módosításokat kell tenni azokon a különböző viszonyok szerint. Az ily kísérletek nemcsak ügybuzgalmat, hanem anyagi és erkölcsi képességet is igényelnek, mely kisebb-nagyobb áldozatok megtételére kész, de e kettő bizonyosan nem találkozik egymással oly mértékben és az egyének akkora számánál a szóban forgó vidéken, hogy a fennebb vázolt sikernek jelentékeny mérvben való elérését ez uton, egyesek tevékenysége által biztosítva lenni vélhetők. Azon ragaszkodás az öröklött viszonyokhoz, azon kevés belátás és tehetetlenség a helyes ujtások iránt való közönnyel egyetemben, mely a kis falusi, sőt gyakran nagyobb községek elhatározásait is jellemzi, lehetetlenségéig silányítja azon feltevést, mintha a mezőségi községek saját kezdeményezésük folytán kijelölnék és beerdősítenék közlegelőik legrosszabb részeit és terméketlen területeiket. Ide közigazgatási hatóságoknak a törvény által támogatott erélyes fellépése, folytonos nyomása, utasítása és segélye szükséges, mert csak ez tarthatja össze a községek széjjelhuzódó erőit egy közös cél kivitelére.

Már tizenegy éve mult annak, hogy a Budapesten székelő országos gazdasági egyesületnek egy e célra kinevezett bizottmányában a Divald Adolf által szerkesztett erdőtörvényjavaslat megvitattatott és elfogadtatott. Van ezen erdőtörvényjavaslatban egy rendkívül nagy horderejű intézmény, a megyei erdőfelügyelők intézménye, mely a Mezőség sovány és terméketlen kopárainak kies erdökké való átváltoztatását hatalmasan előmozdítaná, sőt ha e fontos hivatal lelkiismeretes szakértőre bíztnék, azt biztosítaná. A törvényjavaslat szerint a megyei erdőfelügyelőnek kötelességében állana, a föltétlen erdőtalaj beerdősítésére szorítani a birtokost, vagy ha ez ily áldozatot, különösen már régóta erdőlen területen, hozni hajlandó nem volna, akkor a kopár hely kisajátítása után azt az állam hajtáná végre. De ha elejtjük is az államra háromló ezen súlyos áldozatot, megmarad még azon fontos és méltányos követelése az államnak a községekkel szemben, hogy ezek terméketlen vagy más miveltési ág mellett roszul fizető területeiket a jövő

nemzedék és saját érdekükben beerdősítsék. Ezt ugy hisszük az erdőtörvényből kihagyni hiba volna. A megyei erdőfelügyelőnek feladata volna továbbá a községeket és egyeseket tanácsal és utasítással segíteni s a hol arra szükség van, pl. a Mezőségen is, megfelelő nagyságu csemetkerteket rendezni be államköltségen, honnan mindenki jutányosan kapná az ültetőket. A tengerpartvidéken Ausztriában alkalmazott állami erdőfelügyelő a hirhedt Karst beerdősítésében máris igen szép eredményt képes felmutatni; mert ott sok község versenyez egymással a befásításnak jövő nemzedékekre szóló ülvös munkásságában. Mennyit tehetne a Mezőségen és környékén alkalmazott egyetlen állami erdőfelügyelő is a fennforgó ügyben és aránylag mily esekély áldozatba kerülne ez az államnak! Az erdőfelügyelő keze alá adott csemetkert és a legközelebbi befásítandó kopárok megannyi kísérleti terek volnának erdőtenyésztési tekintetben egy értelmes szakember vezetése alatt. Iskolája lehetne ez egész Erdélynek, hol különösen az erdőműszaki segédszemélyzet pályájára készülő egyének egy ültetési és vetési időszak alatt magukat begyakorolhatnak. Pedig mily végtelen szükség van ily emberekre oly tartományban, hol a köznépek fogalma sincs az erdei fák tenyésztéséről! Más szint nyernének a községi és kisbirtokossági erdők s nem pusztulnának tölgyeseink egymásután, ha a nép és az erdővédek ismernék azok felujtásának módjait.

De térjünk vissza az erdőtörvényjavaslatra. Ez az országos erdészeti egyesület megvitattatása és elfogadása után az akkori m. k. földmiveltés, ipar és kereskedelmi ministeriumnak felterjesztetvén, azóta folytonosan minden minister vitattatja bizottmányok által s már most teljesen át van alakítva, minden oldalról meghányva, megváltozott közigazgatási viszonyainkhoz alkalmaztatva s ki tudja nem érünk-e még új közigazgatási vagy más változásokat addig, míg a törvényhozás elé kerül! Mig ezen idő alatt honatyáink ráértek vadászati törvényt alkotni s az nemsokára már revisió alá is kerül, addig egy oly fontos termelési ág, melynél a törvénytelenül elidegenített termények értéke is többre megy évenként egy pár millió forintnál s melynek nemzetgazdasági fontosságával a vadászkaté össze sem hasonlítható, ugy elhanyagoltatik, hogy erdő-törvény hiányában ma is az 1840-ik évben a mezei rendőrségről hozott törvényezikkal kell beérniünk. De legsajnosabb a dologban az, hogy a kormányt főképpen az gátolja a javaslatot magáévá tenni, a mi annak fénypontját képezi, t. i. a megyei erdőfelügyelők felállítása, mert ez az országnak sok pénzébe kerülne. Pedig nem szükséges mindegy megyében egyszerre felállítani ilyeneket, hanem eleinte csak azon helyeken, hol azok legszükségesebbek és ugy ellátni őket és oly teendővel, hogy fizetésük sokszorososan visszatéríttessék az országnak azon haszon által, melyet működésük előidéz. Ily értelemben nyilatkozott ez ügyben az orsz. erdészeti egyesület által kiküldött bizottmány is, mely a nagyméltóságú m. k. földmiveltés, ipar és kereskedelmi minister által az erdő-törvényjavaslaton teendő módosítások tárgyában az egyesület elnökéhez intézett leiratra adott véleményét. *) Tán nem lenne fölösleges, hogy ha az erdő-

*) Erd. Lapok 1876-ik évfolyama, 220. lap.

lyi gazdasági egyesület is kifejezést adna hasonló nézetének a magas kormánynál, mielőtt a törvényjavaslat az országgyűlés elé kerül és szükség esetében még a javaslat tárgyalásánál is — ha azt megérjük — megszólaltatna vagy egy erdélyi követet az állami erdőfelügyelők intézménye védelmére. **Tordai.**

A komposzt trágya.

A „komposzt“ elegendő, vagy keverék trágya nehéz kötött agyagos földeken legjobb hatással van. Gabonánál alá takarva, keresztes virágú növények fölé elhintve, kaszálókra beboronálva kedvező sikert mutat.

A komposzt trágyát különböző alkatrészekből kell készíteni, a szerint, a melyen talajra akarjuk használni. A gyagos kötött földekre gipszet, vakolat hulladékot, juh és lótrágyát, utkaparékot, sovány mészmárgát, iszapot, széna és szalma szálat, mindenféle gyomot s. a. t. keverünk össze. Ellenben a könnyű homokos és meszes talajra alkalmazandó keverék trágyát agyagból, szarvasmarha és sertésganéjból és növényi hulladékokból s. a. t. készítjük.

Composzt trágya készítésénél kiváló jó és nagy mennyiségben is könnyen megszerezhető alkatrész az utkaparék (por és sár.) Továbbá mindennemű növényi és állati hulladék, pityóka szár, falevél, gyom, udvarbeli seprédék, szemét, szappanos viz, hamu, mész, árkok ülepedése, iszapja, stb. A komposzt-halom helye úgy lesz megválasztandó, hogy oda a lullról semmiféle nedvesség ne folyhasson. A telep összerakása legcélszerűbben úgy történhetik, ha a kéznél levő anyagból — melynek főalkatrésze valamely jó föld vagy utkaparék — mintegy 30 centimetrynyi magas rakást készítünk, ezt jó vastag ganaj réteggel befedjük és az egészet ganéjjel közepesen megázlatjuk. Erre ismét 30 cm. vastagságú föld réteg és más vegyíték jó megint egy réteg ganéj. A rakás egész magasságának 2 metert soha sem szabad meghaladnia, az érésre 4—5 hónap kell. Ha utkaparék-sárt is alkalmazunk, ezt előbb apró kupaczkokba kell gyűjteni, míg itt annyira megszikkad, hogy lapáttal taligára rakható s a halomba hordható lesz.

Ha a komposzt-rakásban penész mutatkozik, jele, hogy igen száraz; mely esetben ismételt öntözésnek van helye.

Szárnas állataink ganáját trágyával összevegyíteni nem kell, hanem porrá törve, vetés alkalmával a földet hintsük be vele s a vetőmaggal együtt boronáljuk el. Kivált hideg, kötött földön kitűnő eredménye lesz, ha az egyenlő elszórásra ügyelünk és azt csendes, kissé nedves időben hajtjuk végre.

Szentkirályi Árpád.

Mit csinál a phylloxera?

A párisi observatorium naponként hiteles sürgönyöket kap Európa főbb kikötőiből és meteorológiai intézeteitől: a szelekjárásáról, légnyomásról stb. Ezekből állítja össze a legközelebbi napra várható időjárás képét s gyakran tudósít egyes országrészeket, partvidékeket keletkezőben levő viharokról, melyek néhány óra múlva arra a vidékre valóban megérkeznek. Legalább idejök van az embereknek neki készülődve fogadni a szerencsétlenséget.

Ilyenformán állunk a szőlőgyökérsz kérdéssel is. Hazánknak egyik legfőbb jövedelemforrását fenyegeti a közelgő veszedelem. Helyén valónak látjuk, hogy lapunk olvasóit időnként röviden értesítsük: mit csinál a phylloxera?

Erdélyben eddigelé a baj még sehol sem mutatkozott;*) sőt Nagy Magyarországnak is épen csak legszélén egyetlen egy helyt, Pancsován pusztít. De nincs miért titkolnunk, hogy az óva intő figyelmeztetésekre nem hallgatva, Klosterneuburgból némely erdélyi birtokos azután is hozatott szőlővesszőket, hogy ott a gyökérsz pusztítani kezdett; azok a vesszők annak idején elültetve, — most vannak fejlődőben.

Pancsován 1875 őszén vették észre a phylloxerát; ekkor már 68½ holdon volt kisebb-nagyobb arányban elterjedve.

Linhardt és Cserháti magyar-óvári tanárok a „Pesti Napló“ idei január 8-iki számában ismertetik az ottani viszonyokat, melyből mi is ide jegyzünk némelyeket.

A megtámadott pancsovai szőlőnek teljes kiirtására, a talajnak szénkénnel való nedvesítésére és a birtokosok kárpótlására a kormány országos segélyt kért és nyert az országgyűléstől, mely azonban a baj tovább terjedése miatt elégtelennek bizonyulván, újabb póthitelhez kellett folyamodni.

A phylloxera Pancsován a város mögött és a városban levő kerti szőlőkben lépett fel először; ezek nagyobb része már ki van irtva. A többi szőlőterületek elszórtan és egymástól távol fekszenek; ezek egy része mindeztideig egészségesnek találtatott; azonban az ugynevezett Karaulában, mely mintegy 2—300 hoidas, 1876 folytán csakugyan mutatkozott phylloxera. Ez a dülő azonban síkságon, a Temes mentén fekszik s vízzel elborítható lévén, az ellenség elpusztítása nem fog nagy akadályokba ütközni, ámbar újabb költséget kíván.

Jelenben a phylloxera terjedésének teljes meggátolására a szőlőtő veszélyeztetése nélkül ezt az egy biztos szert ismerik: 30—40 napnyi időre víz alá helyezvén a talajt, a gyökérsz elpusztul. A többi szer, melyet ajánlottak, vagy nem öli el a bajt, vagy kiirtja a phylloxerával együtt a szőlőt is. A leg hatásosabb ellenszer, a szénkénnel megöli ugyan az ellent, de elpusztul tőle a tőke is.

Közelebbről néhány külföldről került újabb adattal ismeretjük meg olvasóinkat. **Szabó Saun.**

Beszélgetés.

a tyukok tojási képességéről.

— „Kedves néném!“ — mondá egy vasárnap reggel Klára asszony, egy alig 3 hónapos menyecske — „maga mondotta azt nekem, hogy csak jó tojó tyukokat tartsak, mert a rossz tojó nem fizeti meg tartását. Jó gazdaszony maga, tudja ezt az egész falu, magához is jövünk mi jó tanácsért; mondja meg hát nekem édes Sára néném melyik a jó tojó tyúk és min lehet ezen tulajdonságot megismerni?“

Sára néni, kinek tyúkászata jó hirben állott az egész környéken és ki ezen jóhírt tapasztalatán s szorgalmán kívül a

*) Lásd: „Erdélyi Gazda“ 2-ik számában a vándortanár erre vonatkozó nyilatkozatát. Sz. S.

jó könyvek olvasásának is köszönheti, kissé nyugtalankodva, nem igen volt kedve a beszélgetésbe ereszkedni; de jó szíve és az ügy iránti szeretete, mégis meg indította szavát.

— „Kedves húgom Klára!” — mondá — rövid a kérdésed, de igen hosszan felelhetnék rája; mivel pedig már elsőt harangoztak a templomban, csak rövidre szabom feleletemet. — Jó tojó tyúknak mondom én közönséges házi tyúkjaim között azt, mely korán kezd tojni, nem tart nagy pihenőket és egy év alatt mintegy 150 nagy tojást ad. Nagynak mondom húgom, mert a tojás mennyiségét nem annak száma, de sulya határozza meg.“ —

— „Már édes néném“ — viszonzá élénk érdekléssel a fiatal menyecske, — 100 tojás több ám mint 70.“

— „Ne tüzeskedj húgom, ezt is mindjárt megmagyarázom neked. — Látod az én tyúkjaim egyre másra 50 gramm sulyu tojásokat tojnak. — Szeremleyné ő méltósága Fogarason francia fajta tyúkokat is tart, ha jól emlékszem krévkörnek mondotta őket; ezen fajtának a tojása 80 gramm sulyt is elér. — Az én tyúkjaim tojásainak száza az új mérték szerint 5 kilogramm, Sz.-né francia fajta tyúkjaiknak 70 drb. tojása már 5 kilogramm és 600 gramm. Ebből látod húgom Klára, hogy a Sz. né 70 drb. tojása több, mint az én 100 tojásom.“

— „Igaz van lelkem néném, hogy ne volna igaza; annyira van igaza hogy most még én is mondok valamit arra, hogy 70 tojás több lehet mint 100; — mert ha az 50 grammos tojásból 3 darabot gyúrok a tésztaiba, az még sem lesz annyi, mintha a 80 grammosból 2 tesztek belé; — igaz-é? Hát miért is nem árulják sulyra a tojást, ez igazságosabb volna.“ —

— „Igaz, igaz húgom, hanem hadd menjek én már a templomba, ne tartóztass, hadd fohászokdjam azon mindenhatóhoz, ki ezt szép a világot megteremtette s az embert beléhelyezte, hogy uralkodjék a többi teremtmények felett, még a jónak holtá után is biztosítván üdvét.“ —

— „Hát legalább csak azt mondja meg kedves néném, hogy hát meglehet-e ismerni valamin a jó tojó tyúkot így külsején?“ —

— Már látom húgom, hogy nem adsz addig nyugtot, míg kívánságodat ki nem elégítem. — Hát tudod, mikor boldogult Jani bátyád, — az örökké tartó világosság szolgáljon neki, — francia fogságba esett, a mely országban legtöbb gondot fordítanak a baromfinak, visszajövet azt mondotta, hogy az ottani birtokos azt állította, mikép úgy mint az árnyék a testet és miként az óra mutatója az óra belsejében való mozgást elárulja éppen úgy lehet a tyúk taraja, szakáلتaraja, fültakarója sat. változásáról tojóképeségére következtetni. — Már lelkem nincs annyi időm, hogy megmagyarázhassam neked, miként ezen jelek nem mindig megbízhatók; addig pedig míg a tyúk nem tojik, épen mit sem érnek; — s csak akkor birnak némi, de már jogosult értékkel, ha a tojási időszak előtt közvetlen, vagy tartama alatt szemléltetnek. — A jó tojó tyúk taraja és szakáلتaraja, ilyenkor élénk vörös, fültakarója szétálló és bágyadtan fehér, szempillája vörös, ganaja ichéres és tolla fényes, természetesen jól kifejlődött testalkat mellett. — De azért vannak tyúkok, kedves húgom, melyeken ezen jelek, illetőleg változások nem látsza-

nak, de mégis jó tojók lehetnek. — Különben a jó gazdaszony tudja melyik tyúkjá tojik jól és tojását 10 között felismeri. —

A rosztó tojóknak taraja és szakáلتaraja a tojási időszakban is halvány, fültakarója pedig vörös marad, tolla gyakran egészen fénytelen és maga a tyúk még ezen kívül sok esetben veszekedő és falánk és csak a többiek bosszantására jár kel az udvarban.

De most húgom már megyek; máskor pedig ha valamit akarsz kérdezni, alkalmasb időben jöjj.“ —

— „Köszönöm édes néném szives tanítását, az Ur isten áldja meg malasztjával.“ —

Grubiczy Geyza.

Sója-bab. mint új gazdasági növény.

Haberlandt tanár a bécsi gazdai körben legközelebb egy kísérlet sorozat eredményéről tett közlést, melyet ő a Sójababbal (*Soja hispida*, Mönch) hajtott végre. E kísérletek alkalmával akadt ő egy olyan fajtára, a mely öt hónap alatt megérik és így már a mi égálji viszonyaink alatt is képes lesz tenyészni. E babnak értéke nagy táptartalmában van, mely az itteni tenyésztés első és második példányában még emelkedett. Ennek táptartalmát a borsóéval egybevetve lehet látni leginkább, mert a kísérletek szerint, ha a borsó táptartalmát 23,2 vesszük, a Sójababé ezzel szemben az eredeti példányokból 30.6, — az itteni első termésből 34.1, — a második termésből 35.9, mutatott. Ily arányban tartalmazabb szalmája is a mi borsóunkénál.

Haberlandt tr. azt hiszi, hogy e keleti eredetű babfajta, melyet ő a bécsi világkiállításon szerzett meg s azóta tenyész, néhány év alatt igen elterjedt gazdasági növénynyé válik s a mennyiben magja és szalmája, talán az egy Lupinusét (farkasbab) kivéve, táptartalmában minden egyéb növényünk fölött áll, az elterjedést igen meg is érdemli.

V. S.

Lentermelésünk érdekében

ujabban a Sepsi-Szt-Györgyön székelő „Székely házi iparegylet“ fáradozik. Nevezett egylet ugyanis egy felhívást tett közzé, melyben Háromszék megye összes gazdaközönségének figyelmét a lentermelésre hívja fel, mely több hasznot ad, mint a buza s a szomszéd Oláhország versenyének sincs kitéve. Az egylet elhatározta, hogy Rigából hozat lenmagot és azt a termelőknak vételáron bocsátja rendelkezésükre, tehát a tetemes szállítási költséget nem számítja fel. Egyszersmint késznek nyilatkozik az egylet a készletben lévő nyers lennek beváltására, a 0.8 meter magas vékonyszálnak metermázsáját 6 ft 50 krtól 7 frtig, a durvábbat 4 frt 50 krtól 5 frtig vásárolván meg. E gyakorlati kezdeményezést őszinte örömmel üdvözölve, remélljük, hogy a kedvező égálji s talajviszonyainál fogva lentermelésre hivatott Háromszék a kedvező alkalmat teljes készséggel fogja megragadni.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1877 január 20-án.

33. Az 1877 január 15-én tartott ülés jegyzőkönyve, — észrevétel nélkül hitelesítettén, a mai jegyzőkönyv hitelesíté-

sére Dávid Antal, Velits Károly és Tompa Károly tagtársak kéretnek fel.

34. A mult ülés 23. h) pontja alatt egy nagyobb pénzszekrény megvásárlása iránt hozott határozat, — oda módosítatik, hogy az egyesület a felerészben birt. pénztár árát a félárral 90 forintal kiegészítve a maga tulajdonába vegye át és a beszerzendő papirokat annak trezorjában helyezze el, melynek kulcsa alelnök B. Huszár Sándor urnál fog állani.

35. Dr. Szaniszló Albert egyesületünk évdíjas tagjai közé lép, — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvénye a pénztárhoz tétetik át.

36. Csikmegye alispánja 82. sz. a. tudatja, hogy a székelv fajlovak tenyésztése érdekében alkotott szabályrendeletet, ha az a nmlgu miniszteriumhoz felterjesztetik, közölni fogja, — tudomásul szolgál.

37. Egyesületi ügyvéd Tompa Károly jelenti, hogy a bíróságok a beperesített évdíjakat járadékoknak tekintik és az á. p. tk. 1480. §. értelmében lejártuk után 3 évre elévülteknek nyilvánítják, mely helytelen felfogás következtében az egyesület tetemes károkat szenvedhet; minélfogva kéri az igazgató választmányt, hogy elvi szempontból a harmadbíróság kedvező ítélete érdekében töle felhetőleg befolyást gyakoroljon, — egyesületi ügyvéd véleménye egyhangulag helyeseltetvén, a harmadbíróság kellő információjára elnök Tisza László kéri fel.

38. Olvastatott a szőlészeti szakosztály január 18-iki jegyzőkönyve, — egyebekben tudomásul szolgálván, választmány beleegyezik, hogy a jelen év tavaszán összehasonlító riesling és veres bor kostolás fog tartatni s a szükséges intézkedések haladék nélküli megtételére az elnökséget kéri fel. Továbbá a palackos bornak rozszüveg által okozható károsodásának ellenőrzése czéljából a nmlgu miniszteriumot fel fogja kérni, hogy a palackoknak védjegyekkel való ellátása iránt intézkedni sziveskedjek; továbbá felhívja a miniszterium m. figyelmét azon nevezetes körülményre, hogy Elzászban gyümölcsfagyökéren, névszerint körtén, phylloxerát találtak; mely állításnak hitelessége az ottani consularatus vagy más megbízható uton constatálendő és valóság esetén a legszigorubb óvintézkedések elrendelésénél figyelembe veendő volna.

39. A kertészeti szakosztály a köztelek jövedőbeli kezelése iránt nyilatkozván, első sorban a kihirdetett bérlethez kíván ragaszkodni s csak azon esetben, ha ez nem sikerül, véli a megszoritott házi kezelést életbe hívni, mely az átmenet megtörténte után hozzávetőleges számítása szerint évi 322 forint hiányt fog okozni, — egyesületi elnök Tisza László kimerítő előadásban válaszolván a köztelek jelenét és jövőjét, a költségvetés néhány tételét módosításra ajánlja s a szakosztály többsége véleményének ellenére egy szakavatott kertésznek szerződötése érdekében emel szót, míg szakosztály — kellő felügyelet mellett — a végzendő munkákra egy ügyesebb kertészsegédet is elegendőnek tart. Miután az elnök által kidolgozott költségvetés végeredmében a szakosztályétól nem különbözik, választmány azt elfogadja, a részletes tervet martius 15-ére szakosztálytól bevárja, alkalmas kertész keresésére s ajánlására pedig Tisza László és Paget János tagtársakat kéri fel.

40. Tisza László tudatja, hogy az elnökök egyesületi munkásságukra nézve maguk között megállapodtak és az erre vonatkozó dolgot felolvassa, — helyeslő tudomásul szolgál.

41. Tisza László indítványozza, hogy az egyesületi pénztárnok ezentul jelentését havonként terjessze elő, fizetéseket ezentul csakis alelnök B. Huszár Sándor utalványára teljesítsen, az alapítványi kamat és évdíjtartozást pedig évenként július 1-én kezdve utánvételes nyugtával vegye be. Ki utánvétele ki nem váltja, az ügyvédhez jelentessék fel és ha újabb felszólítástól számított hat hét alatt sem fizetne, azonnal perbe vonandó lesz, — ezen indítványok egyhangulag határozattá emeltetvén, egyesületi pénztárnok és ügyvéd urak azokról tudósíttatni fognak.

42. Tisza László indítványozza, hogy az egyesületi titkár havonként tegyen rövid szóbeli jelentést, hogy az elmúlt ülés határozatai miként lettek végrehajtva, — egyhangulag elfogadtatott.

43. Tisza László indítványozza, hogy az egyesületi levél- és könyvtár nyáron át rendeztessék, annak elhelyezésére pedig a szükséges szekrények megkészíttessenek, — a levél- és könyvtár rendezése titkár kötelességévé tétetvén, egyszersmint megbizatik, hogy a jövő ülésre a megkívántató szekrényeket illetőleg költségvetést mutasson be.

44. Tisza László indítványozza, hogy a választmányi ülések 2—3 nappal megelőzőleg a casino, kör, városház és társalkodó helyiségeiben plakatok által tudtul adassanak, — egyhangulag elfogadtatván, titkár ez értelemben utasított.

45. Tisza László indítványozza, hogy azon esetben, ha a termés megengedi, 1877 őszen Kolozsivárt gyümölcsészeti kiállítás rendeztessék, — elvileg elfogadtatván, a szükséges előmunkálatok eszközésére a kertészeti szakosztály kéri fel.

Hitelesitik:

Tompa Károly, s. k.
Dávid Antal, s. k.
Velits Károly, s. k.

B. Huszár Sándor,
egyesületi alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyesületi titkár.

Felhívás és kérelem hazai szőlészetiünk és borászatunk érdekében.

Hogy a Királyhágon innen vidékenként termelni szokott borfajok valódi értékéről minél biztosabb tudomást nyerai s az elért eredmény alapján egy vagy más szőlőfaj termelését határozottan ajánlani vagy pedig annak haszontalan és költséges megkisérelgetéséről inteni lehessen, szóval, hogy egy öntudatos, adott viszonyaink között legtöbb hasznothozó szőlőtermelésnek egyedül helyes alapját minél előbb lerakhassuk; ahhoz mindenekelőtt és mulhatlanul az kívántatik, hogy az országrésziünkben termelt boranyaggal rendre és tüzetesen megismerkedjünk, mert csak akkor leszünk képesek ezen életbevágó kérdésre megfelelő és megnyugtató választ adni. Az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmánya ennélfogva elhatározta, hogy évről évre összehasonlító borkostolást fog tartani, mely alkalommal a nálunk előforduló kiválóbb bel- és külföldi fajok termékei megizlettetni s az egyidejüleg bekért termelési adatok alapján vidékek és fekvések szerint csoportosíttatni, illetőleg ajánlítani fognak.

Az első ilyenmü kóstolás a jelen év tavaszán fog rendeztetni s ezuttal a rajnai riesling és veres bor fajokra szorítkozni.

Beküldhető minden **1869 után szürt** rajnai riesling és bármily faju veres bor, legalább két palaczkban (butelliában) az erdélyi pinceegyletnek Kolozsvárra czimezve. Igazgató választmányunk gondoskodni fog arról, hogy a beküldött borok szesz, sav és kivonatos anyag tartalma, valamint fajsulya is pontosan meghatározassék és feljegyeztessék.

A t. termelők felkérnek, hogy az egyleti titkári hivatal által megküldendő kérdőívek következő kérdéseire pontosan és híven válaszolni sziveskedjenek u. m.

1. A termelő neve?
2. A termelés helye, község és szőlő megnevezése?
3. A beküldött borok fajtái?
4. Mely évből valók?

(E 4 adatot olvashatóan írva a palaczk czimlapján is eltüntetni kérjük, hogy kellemetlen elcserélés ne történhessék.)

5. Milyen a szőlő fekvése?
(hegyes vagy sík?)
6. Milyen a szőlő fel- és altalaja?
7. Milyen idős az illető faj ültetvénye?
8. Milyen a vidék éghajlata?
9. Milyen mívelési mód divik?

10. Mely hónap mely hetére esik rendszeren a szüret?
11. Közepes évben mennyit terem egy 1600 □ öles hold a beküldött fajokból?

12. Mikép kezelik a mustot és bort?
13. Mennyi idő alatt készül el a bor?
14. Minő árban kelnek átlagosan a beküldött fajok?
15. Beleegyeznek-e a termelő, hogy a kóstolás eredménye névszerint közzététessék?

(Azon t. termelőknek, kik a névszerinti közzétételt nem ohajtanák, az eredmény írásban fog tudtul adni.)

Miután reméljük, hogy országrészünk t. szőlő tulajdonosai kezdeményezésünk horderejét teljes mértékben fel fogják ismeri, újból is azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk a t. érdeklődőkhöz, hogy a közhasznú cél minél tökéletesebb eléréséhez, boraik szives beküldése által járulni ne terheltessenek.

A fent elősorolt kérdéseket tartalmazó ivatekkel egyletünk titkári hivatala készséggel szolgál.

Kelt az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának 1877 januárhó 20-án tartott üléséből.

B. Huszár Sándor, egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

Piaczi árainkat illetőleg

megjegyezzük, hogy Fogaras, Szamosújvár, és Vajda-Hunyad újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk, a dévai gabnaárak 100 kilogrammonként vannak jegyezve. — A hectoliter árának átszámítása a régi mértékre nagyon egyszerű: az összeg egy tizedrészét leütve, a maradék a gyakorlat igényeihez képest elég pontosan három vékaárának felel meg. P. o. buza hectoliterje 800 kr., leütve a tizedrészt, 80 krt, marad 720

kr., mint három véka, tehát 240 kr., mint egy vékának ára!

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Tauffer Ferencz magkereskedése Kolozsvártt, ajánlja:

Gazdasági, kerti és virág **magvak** rakárát, Mayer-féle **Trieurs** konkoly, bükköny és zab **választó gépeket**, **törökbuza fej-tőket**, szelelő és választó **rostákat**, Mayer-féle általánosan kitűnőnek ismert kovácsolt vasból készült kézi, ló és vizerőre alkalmazható **cséplőgépeket**, **gabonás zsákokat** nagy választékban.

Saynor, Cooke és Rida-féle **kerti eszközöket**, u. m. oltó, szemző, metsző késeket, ollókat, ásókat.

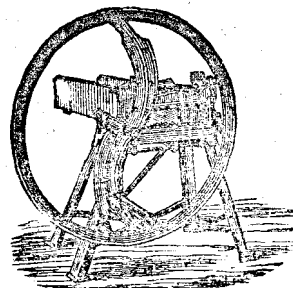
L'homme-Leffort-féle francia faviaszt és fahéjt különböző minőségben.

(1.)

(4—52)

Gazdákat érdeklő!

A jó szeceka-vágó gépet a mostanihoz hasonló esztendőben nélkülözni nem lehet. Az ilyenmü emberi erőre szerkesztett gépek közül, mint legjobbat

Weil új szerkezetét halljuk említeni, mely óránként 300 kilot vág és bizonyos tekintetben fölülmulhatlanul áll.

Érdeklődőket ifjabb **WEIL MÓR** gépgyárához
Bécs Franzensbrückenstrasse 13 sz. utaljuk,
(4.) (3—8)

Felszólítás a t. cz. gazdaközönséghez!

Közelebről kiadandó magárjegyzékem összeállításával foglalkozván, tisztelettel felkérek mindenkit, a kinek gazdasági magvai, u. m. luczerna, lóher, muhar, bükköny, lenmag, lenzab, borsó, kerti vagy mezei paszuly, mák, kanadai zab, kendermag vagy bármiféle más gazdasági magvai eladók, vagy pedig eladás végett bizományba adandók volna, méltóztassanak engem személyesen felkeresni, vagy minta beküldése mellett levélben értesíteni. — Kolozsvártt, januárhó 1877.
(9) 1—12 **CSIKY IMRE**, fűszer-, mag- és ásványviz-kereskedő.

„VICTORIA” biztosító-társaság Kolozsvártt. (Alapított 1865-ben.)

Forgalmi kimutatása: (1875. december 31)

Összes bevételek kezdettől (1865)—1874. év végéig . . . o. é. 19 606,023 frt 99 kr.	Kifizetett károk 1875-ik évben . . o. é. 793,469 frt 47 kr.
Bevétel 1875-ik évben . . . . . o. é. 2.602,042 frt 73 kr.	összesen . . o. é. 7.474.125 frt 74 kr.
összesen . . o. é. 22 208,066 frt 72 kr.	
Kifizetett károk kezdettől (1865)—1874-ik év végéig o. é. 6.680,656 frt 27 kr.	Kiosztott nyereség kezdettől 1875-ik év végéig . . . . . o. é. 439,738 frt 9 kr.
	Évi díjbevétel . . . . . o. é. 1.000,000 frt — kr.

BEZÁRÓK ÉS TULÉSI CSOPORT BIZTOSÍTÁSOKAT FOGADÓ FELTÉTELEK:

- a) tűzkárok ellen (ha villám-csapás által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
b) jégkárok ellen, teljes kártérítéssel;
c) az ember életére, minden módozatokban — és közvetlén
d) a túlélési csoport biztosításokat.

A folyamatban lévő széna és gabonakészlet — biztosítási idejére különösen is felhívják a közönség figyelmét. Biztosítatnak ugyanis mindenféle gabonaneműek, asztalokban vagy csűrökben, úgy takarmányok is szabad ég- vagy fedél alatt. Nagyobb összegű biztosításoknál, úgy azoknál, kik jégben is biztosítottak és kárak nem volt, vagy olyanoknál, kik épületeiket is együttesen adják fel — különös kedvezmények nyújthatnak.

Tekintettel továbbá azon körülményre, hogy a cséplőgépek használata naponként általánosabb lett, miuek folytán az elcséplés az oddiginél gyorsabban történik, a „Victoria” azon kedvezményt léptette életbe, hogy azon felektől, kik gabonáikat géppel csépltetik, egy havi tartamra is fogad el aránylagos díj mellett biztosítást.

Elcséplés után a biztosítás — ha a rakodási hely és idő bejelentetik; a szemre is kiterjed.

Az ügynökségek utasítva vannak, a közönségnek minden felvilágosításokkal, nyomtatványokkal szolgálni, a biztosításokat felvenni és esetleges kivánságokat ide bejelenteni.

Központi iroda: Kolozsvártt, főter 26-ik szám.

Vezetőügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága, Szeben.

Főügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Beckerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt kötelezettségének mindég hiven és pontosan megfelelt, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemről ment intézet által eszközöltetni.

(5)

(2-26)

„VICTORIA” biztosító társaság.

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	jan. 23.	900	450	450	—	210	300	260	90	320	28
Brassó	jan. 19.	910	685	525	360	235	410	240	100	360	32
Csik-Szereda	jan. 17.	834	672	510	450	200	500	400	180	125	24
Décs	jan. 23.	780	720	730	—	216	315	510	155	200	32
Déva	jan. 13.	900	800	770	550	670	530	450	160	136	32
Erzsébetváros	jan. 20.	725	650	550	—	340	325	315	140	300	32
Fogarás	dec. 14.	775	680	450	450	200	425	140	36	—	24
K-Fehérvár	jan. 20.	870	726	600	—	360	370	350	170	300	30
Gy.-Sz.-Miklós	jan. 20.	775	550	450	425	200	475	140	30	—	24
Kolozsvár	jan. 25.	840	600	550	—	250	355	280	160	450	38
M-Vásárhely	jan. 18.	700	540	540	—	250	330	220	40	380	34
Naszód	jan. 18.	930	665	530	265	200	330	250	100	250	28
Nagy-Enyed	jan. 18.	800	650	525	—	276	300	310	100	235	36
N-Szeben	jan. 23.	880	740	570	500	270	390	160	110	350	38
Segesvár	jan. 19.	720	580	500	—	260	350	140	90	240	28
S-Sz-György	jan. 22.	860	720	440	370	220	420	220	100	250	28
Szamosújvár	jan. 15.	855	575	568	—	235	390	350	75	500	30
Sz.-Régen	jan. 18.	815	605	590	360	250	380	290	140	240	32
Sz-Udvarhely	jan. 23.	850	700	600	—	250	450	250	40	200	32
Torda	jan. 20.	1000	800	550	—	300	320	380	40	300	34
V.-Hunyad	jan. 5.	800	600	540	—	250	480	200	100	600	36

Melléletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számítottak.

A hirdetés szövegét

a t. megrendelők minden külön díj nélkül tet-szedszerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	széri hirdetésnél										
	forint										
1/16 v. egész oldal	12	33	64	120	170	216	260	290	320	360	
8/16 v. fél „	6	17	32	60	90	110	130	150	160	180	
4/16 v. negyed „	4	9	16	30	45	55	65	75	80	90	
2/16 v. nyolczad oldal	3	5	9	16	24	30	35	40	45	50	
1/16 v. tizenhatod „	2	3	5	9	15	18	20	23	25	27	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészen engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.